

Fragment uit :

Hoofdstuk 2 De wisselwerking tussen gedragstijlen.

Symmetrisch en complementair gedrag.

Gedrag roept altijd een reactie op. Dit kan hetzelfde soort gedrag zijn. Zo is je eerste neiging misschien om terug te schelden als iemand je aanvalt. Woede roept in dit geval agressie op. Hetzelfde doet zich voor als er wederzijds complimenten worden uitgewisseld of als groepsleden elkaars klaagzangen versterken.

Volgens het model van Leary is er sprake van symmetrisch gedrag als een gedragstijl bij anderen dezelfde gedragstijl uitlokt. Samengedrag stimuleert bij de ander eveneens samengedrag en tegengedrag leidt op zijn beurt tot tegengedrag.

Het gedrag wordt in dit geval overgenomen. Vaak is dit een eerste reactie. Anderen laten zich dan meeslepen door het gedrag van het groepslid en reageren op dezelfde wijze.

Een voorbeeld hiervan zijn de reacties op competitief gedrag: een groepslid daagt anderen uit, deze reageren door hem te bestrijden en vertonen eveneens agressief gedrag. Andersom komt ook regelmatig voor: het agressieve groepslid wordt op zijn nummer gezet doordat zijn mening wordt afgedaan als een onvermogen en niet wordt erkend als een waardevolle bijdrage. Binnen een competitieve sfeer worden agressieve teamleden afgebrand of kritiek weggehoond.

Een ander verschijnsel is het opwekken van 'complementair gedrag'. Dit houdt in dat bovengedrag leidt tot ondergedrag en andersom. Dit doet zich vooral voor in de wisselwerking tussen:

- *Leidend en afhankelijk gedrag.* Een groepslid neemt de leiding op zich door zich duidelijk te laten gelden. De ander maakt zich ondergeschikt aan de mening van dit groepslid.
- *Helpend en meewerkend gedrag.* Er ontstaat een onuitgesproken rolverdeling waarbij het ene groepslid initiatieven neemt en bepalend is terwijl de ander afwacht en zich welwillend voegt naar de ander.
- *Agressief en opstandig gedrag.* Een groepslid dat met veel energie anderen voor zich wil winnen zal bij groepsleden die zich gemakkelijk laten beïnvloeden opstandig gedrag losmaken.
- *Competitief en teruggetrokken.* Een groepslid wil zich onderscheiden en invloed uitoefenen. De ander reageert door zijn mening achter te houden en zich terug te trekken uit het contact.

N.b In het geval van competitief gedrag zie je dus dat beide mechanismen regelmatig voorkomen.

Evenwicht in groepen

Evenals een doorgeschoten persoonlijke kwaliteit een valkuil kan zijn, is het ook voor taakgerichte groepen het best werkbaar als er een gezond evenwicht is tussen gedragstijlen. Ieder groepslid kan dan reageren vanuit zijn eigenheid, zonder dat dit leidt tot extremen.

Teveel bovengedrag kan immers leiden tot een verzameling 'haantjes' terwijl bij een overmaat aan ondergedrag de groep daadkracht mist.

Teveel samengedrag kan tot een verstikkende uniformiteit leiden en een overdosis tegengedrag zal het team verbrokkelen tot 'los zand'.

Net als bij het Nederlands elftal geldt: het gaat niet om de afzonderlijke spelers, maar om het geheel.